

Monitor capaciteit kinderopvang 2008 - 2011

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

MONITOR CAPACITEIT
KINDEROPVANG 2008-2011

Capaciteitsgegevens in het jaar 2009

- eindrapport -

dr. M.C. Paulussen-Hoogeboom
dr. B. Dekker

Amsterdam, 9 april 2010
RegioPlan publicatienr. 1806A

RegioPlan Beleidsonderzoek
Nieuwezijds Voorburgwal 35
1012 RD Amsterdam
Tel.: +31 (0)20 - 5315315
Fax : +31 (0)20 - 6265199

Onderzoek, uitgevoerd door RegioPlan
Beleidsonderzoek in opdracht van het
Netwerkbureau Kinderopvang

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	1
1.1	Achtergrond en doelstelling van het onderzoek.....	1
1.2	Vraagstellingen en methode	1
1.3	Leeswijzer	4
2	Resultaten	5
2.1	Gegevens over de organisaties	5
2.2	Capaciteitsgegevens.....	6
2.3	Marktaandeel	7
2.4	Gegevens op regionaal niveau	8
3	Samenvatting en conclusies	13
	Bijlagen	15
Bijlage 1	Werkwijze in het kort.....	17

1 INLEIDING

1.1 Achtergrond en doelstelling van het onderzoek

Als uitvloeisel van de Tijdelijke subsidieregeling ondersteuning capaciteitsuitbreiding kinderopvang¹ is per 1 september 2008 het Netwerkbureau Kinderopvang ingesteld door staatssecretaris Dijkema. Het Netwerkbureau Kinderopvang heeft voor een periode van drie jaar de taak om op praktische en oplossingsgerichte wijze kinderopvangorganisaties, primair onderwijs en gemeenten te ondersteunen bij het realiseren van meer capaciteit in de kinderopvang. Het Netwerkbureau heeft tevens een informerende taak. Onderdeel daarvan vormt het jaarlijks in kaart (laten) brengen van de capaciteit aan kinderopvang.

Van 2000 tot en met 2003 bestond het Netwerkbureau Uitbreiding Kinderopvang, dat gezien kan worden als de voorloper van het huidige Netwerkbureau. De activiteiten van dat bureau waren gekoppeld aan de uitbreiding van de capaciteit aan kinderopvang tijdens de Regeling uitbreiding kinderopvang en buitenschoolse opvang (Rkb). Per 31 december 2003 is die regeling beëindigd en kwam er ook een einde aan de activiteiten van het Netwerkbureau Uitbreiding Kinderopvang. Het Netwerkbureau Uitbreiding Kinderopvang heeft destijds een vierjarig monitoronderzoek verricht, bestaande uit jaarlijkse capaciteitsmetingen voor de periode van 2000 tot en met 2003.

Het voorliggende onderzoek is de tweede meting van een nieuwe, eveneens vierjarige, capaciteitsmonitor met als peiljaren 2008, 2009, 2010 en 2011. Voor de capaciteitsmetingen van de huidige monitor zijn gegevens gebruikt die beschikbaar zijn via de gemeentelijke registers kinderopvang.

1.2 Vraagstellingen en methode

Deze tweede meting van de monitor is gebaseerd op de registergegevens zoals die eind 2009 beschikbaar waren. De peildatum van het door ons aangelegde bestand met registergegevens is 31 december 2009.

In de huidige monitor zullen de capaciteitsgegevens van de jaarlijkse metingen steeds worden vergeleken met die van eerdere jaren. In de voorliggende rapportage worden de gegevens van 31 december 2009 afgezet tegen de gegevens van 31 december 2008. De in dit rapport gepresenteerde cijfers

¹ Regeling van de staatssecretaris van het ministerie van OCW, 25 april 2008, WJZ/2008/447 (3817).

voor 2008 kunnen iets afwijken van die in het vorige rapport. Dit komt omdat enkele (grote) gemeenten ook locaties van randgemeenten in het register hebben opgenomen die tevens in het register van de randgemeenten zijn opgenomen. Om de dubbeltellingen van locaties te vermijden hebben we voor 2009 een correctie toegepast en hebben we dat met terugwerkende kracht voor 2008 ook gedaan voor de regio's Amsterdam en Rotterdam² om een betere vergelijking over jaren mogelijk te maken.

Onderzoeksvragen

De onderzoeksvragen voor de tweede meting van de Monitor capaciteit kinderopvang 2008-2011 luiden als volgt.

1. Vragen over kinderopvangorganisaties

- 1a. Hoe groot is, per 31 december 2009, het aantal organisaties dat dagopvang, buitenschoolse opvang, gastouderbemiddeling of een combinatie daarvan aanbiedt?
- 1b. Hoe verhoudt dit aantal organisaties zich tot het aantal organisaties per 31 december 2008?
- 1c. Hoeveel organisaties zijn er gestart en gestopt tussen 31 december 2008 en 31 december 2009?
- 1d. In hoeveel gemeenten zijn organisaties die gastouderbemiddeling aanbieden per 31 december 2009 actief?

2. Vragen over capaciteit

- 2a. Hoe groot is het aantal locaties waarop, per 31 december 2009, hele dagopvang en/of buitenschoolse opvang wordt aangeboden?
- 2b. Hoe verhoudt dit aantal locaties zich tot het aantal locaties per 31 december 2008?
- 2c. Hoe groot is, per 31 december 2009, het totale aantal volledige kindplaatsen waarvoor hele dagopvang en/of buitenschoolse opvang wordt aangeboden?
- 2d. Hoe verhoudt deze totale capaciteit in kindplaatsen in de hele dagopvang en/of buitenschoolse opvang zich tot de totale capaciteit per 31 december 2008?

3. Vragen over marktaandeel

- 3a. Wat is, per 31 december 2009, het marktaandeel van organisaties van verschillende grootte?
- 3b. Hoe verhouden deze gegevens zich tot de gegevens per 31 december 2008?

4. Vragen over regionale capaciteit

- 4a. Hoe groot is, per 31 december 2009, het aantal kindplaatsen per honderd kinderen in de *hele dagopvang* in de verschillende Kamer van Koophandelregio's?

² In deze twee regio's was er sprake van verreweg de meeste dubbeltellingen.

- 4b. Hoe heeft het aantal kindplaatsen per honderd kinderen in de *hele dagopvang* zich ontwikkeld ten opzichte van 31 december 2008?
- 4c. Hoe groot is, per 31 december 2009, het aantal kindplaatsen per honderd kinderen in de *buitenschoolse opvang* in de verschillende Kamer van Koophandelregio's?
- 4d. Hoe heeft het aantal kindplaatsen per honderd kinderen in de *buitenschoolse opvang* zich ontwikkeld ten opzichte van 31 december 2008?
- 4e. Hoe groot is, per 31 december 2009, het totale aantal kindplaatsen in de hele dagopvang en de buitenschoolse opvang in gemeenten van verschillende omvang?
- 4f. Hoe heeft het totale aantal kindplaatsen in de hele dagopvang en de buitenschoolse opvang in gemeenten van verschillende omvang zich ontwikkeld ten opzichte van 31 december 2008?

Methode

Om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden, hebben we de gegevens uit de gemeentelijke registers kinderopvang verzameld, bewerkt en geanalyseerd. Voor een beknopt overzicht van de door ons uitgevoerde werkzaamheden en controles verwijzen wij naar bijlage 1.

Voor de registers zijn in de Wet kinderopvang geen vormvoorschriften opgenomen, zodat er nog altijd niet eenvormig wordt geregistreerd. De Inspectie van het Onderwijs heeft verschillende malen geconstateerd dat er aan de gemeentelijke registers qua juistheid en actualiteit veel te verbeteren is.³ Er wordt dan ook naar gestreefd om in 2010 een kwalitatief beter landelijk register op te bouwen. Tot het landelijk register beschikbaar is, zijn de gemeentelijke registers echter de meest toegankelijke en volledige bron voor capaciteit.

De gemeentelijke registers kinderopvang bevatten zowel de namen, adressen en telefoonnummers van de locaties voor kinderopvang, als het aantal kindplaatsen waar opvang voor wordt geboden en gegevens over de houders. Gemeenten die het register niet op hun website hadden gepubliceerd of waarvan het register incompleet was, zijn door ons telefonisch of per e-mail benaderd. Het resultaat van deze aanvullingen was een compleet bestand met registergegevens. Hierbij moet worden opgemerkt dat in drie van de 441 gemeenten die Nederland in 2009 telde, geen kinderopvang wordt aangeboden. Dit zijn Schiermonnikoog, Reiderland en Pekela.

Een belangrijk voordeel van deze manier van gegevens verzamelen, is dat het 'veld' van kinderopvangorganisaties er niet mee wordt belast. Een nadeel is echter dat deze methode geen gegevens over de capaciteit in de gastouder

³ Inspectie van het Onderwijs (2010). *Kwaliteit gemeentelijk toezicht kinderopvang 2008*. Utrecht: Inspectie van het Onderwijs.

opvang oplevert. Het aantal 'koppelingen' dat gastouderbureaus verrichten, hoeft in de gemeentelijke registers namelijk niet te worden bijgehouden.

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft, aan de hand van de onderzoeksvragen, de resultaten van deze eerste meting. Hoofdstuk 3 bevat de samenvatting en de conclusies.

2 RESULTATEN

2.1 Gegevens over de organisaties

Totaal aantal organisaties

Nederland telde op 31 december 2009 in totaal 2650 organisaties die hele dagopvang, buitenschoolse opvang of gastouderopvang aanbieden (zie tabel 2.1). Per 31 december 2008 lag dit aantal op 2347. Het totaal aantal kinderopvangorganisaties is dus met 13 procent toegenomen (303 organisaties). Om de verschillende kinderopvangorganisaties van elkaar te onderscheiden, zijn de Kamer van Koophandelnummers gebruikt.

In het afgelopen jaar (tussen 31 december 2008 en 31 december 2009) zijn er 455 organisaties gestopt en 758 gestart met het aanbieden van kinderopvang. Voor zowel de starters als de stoppers geldt dat ongeveer een derde (respectievelijk 31 en 33 procent) bestaat uit organisaties die alleen gastouderopvang aanbieden.

Tabel 2.1 Aantal kinderopvangorganisaties

Soort opvang	Aantal 2008	Aantal 2009
(Alleen) hele dagopvang	656	742
(Alleen) buitenschoolse opvang	213	242
(Alleen) gastouderopvang	550	637
Hele dagopvang, buitenschoolse opvang en gastouderopvang	168	166
Hele dagopvang en buitenschoolse opvang	721	821
Hele dagopvang en gastouderopvang	19	23
Buitenschoolse opvang, en gastouderopvang	20	19
Totaal	2347	2650

Aantal organisaties hele dagopvang en buitenschoolse opvang

Uit tabel 2.1 kan worden opgemaakt dat er per 31 december 2009 sprake was van 2013 organisaties die hele dagopvang en/of buitenschoolse opvang aanbieden. Per 31 december 2008 lag dit aantal op 1797. Het aantal organisaties dat hele dagopvang en/of buitenschoolse opvang aanbiedt, is de afgelopen twee jaar dus toegenomen met 12 procent (216 organisaties).

Aantal organisaties gastouderopvang

Er zijn in Nederland 845 organisaties die gastouderopvang aanbieden. Dit is een toename van 12 procent (88 organisaties) ten opzichte van 31 december 2008: toen werden er 757 verschillende aanbieders van gastouderopvang geteld.

Per 31 december 2009 staat de overgrote meerderheid van de gastouderbureaus (94%) in niet meer dan één gemeentelijk register vermeld. Het maximum aantal meldingen in gemeentelijke registers is negen. In 320 gemeenten staan één of meerdere organisaties vermeld in het register. Dit leidt tot de conclusie dat er geen gastouderopvang wordt aangeboden in 121 van de 441 gemeenten die Nederland in 2009 telde.

2.2 Capaciteitsgegevens

Locaties voor hele dagopvang en buitenschoolse opvang

Tabel 2.2 laat het aantal locaties voor hele dagopvang en buitenschoolse opvang zien. In het afgelopen jaar is het aantal locaties waar hele dagopvang wordt aangeboden met vijftien procent toegenomen. In 2009 bedraagt de gemiddelde capaciteit van een locatie waar hele dagopvang wordt aangeboden 38 kindplaatsen. Dit is hetzelfde als in 2008.

Tabel 2.2 Aantal locaties per 31 december 2008 en per 31 december 2009

Soort opvang	Aantal locaties per 1-1-2008	Aantal locaties per 31-12-2009	Groei
Hele dagopvang	3840	4399	559 (14,6%)
Buitenschoolse opvang	4691	5443	752 (16,0%)

Het aantal locaties waar buitenschoolse opvang wordt aangeboden is ook dit jaar weer toegenomen (met 16%). In 2009 bedraagt de gemiddelde capaciteit van een locatie waar buitenschoolse opvang wordt aangeboden 34 kindplaatsen. Dit is iets meer dan in 2008. Toen lag het gemiddeld aantal kindplaatsen per locatie op 33.

Kindplaatsen in hele dagopvang en buitenschoolse opvang

Tabel 2.3 toont de ontwikkeling van de capaciteit in de hele dagopvang (KDV) en de buitenschoolse opvang (BSO) vanaf 2000 tot en met 2009.

Tabel 2.3 Aantal volledige kindplaatsen vanaf 2000 tot en met 2009

Soort opvang	2000**	2001**	2002**	2003**	31-12-2006**	31-12-2008	31-12-2009
KDV	79.298	93.345	107.211	114.150	129.811	147.267	164.978
BSO	37.642	49.458	54.995	61.586	94.656	157.904	187.474
Totaal	116.940	142.803	162.206	175.736	224.476	305.171	352.452

* Bron: Netwerkbureau Kinderopvang (2004). *Monitor uitbreiding kinderopvang 2003*. Den Haag: Netwerkbureau Kinderopvang.

Het ging in deze metingen om steekproefgegevens, opgehoogd tot populatieniveau. De gegevens waren gebaseerd op door de organisaties zelf aangeleverde informatie.

** Bron: Paulussen-Hoogeboom, M.C. en Gemmeke, M. (2007). *Basisgegevens Kinderopvang*. Amsterdam: Regioplan Beleidsonderzoek.

Uit de gemeentelijke registers komt naar voren dat er ook in het afgelopen jaar sprake is geweest van een duidelijke groei in de capaciteit van kinderopvang (12% meer kindplaatsen in de hele dagopvang en 19% meer in de buitenschoolse opvang).

2.3 Marktaandeel

Nieuwe situatie: 2009

Per 31 december 2009 telt Nederland 2013 organisaties die hele dagopvang en/of buitenschoolse opvang aanbieden. In 2008 lag dit aantal op 1797.

Tabellen 2.4 en 2.5 geven de grootte van de organisaties (uitgedrukt in het aantal locaties) en hun marktaandeel (uitgedrukt in het percentage van het totaal aantal kindplaatsen) weer voor de jaren 2009 en 2008.

Tabel 2.4 De omvang van de organisaties en hun marktaandeel per 31 december 2009

	1 locatie	2 t/m 5 locaties	6 t/m 10 locaties	11 t/m 20 locaties	Meer dan 20 locaties
Aantal organisaties	52,2%	33,0%	6,5%	4,3%	4,1%
Marktaandeel	10,1%	20,6%	11,5%	14,7%	43,1%

Tabel 2.4 laat zien dat 85 procent van de organisaties opvang aanbiedt op één tot en met vijf locaties. Deze organisaties hebben samen een marktaandeel van ongeveer 31 procent. Hieruit volgt dat 69 procent van de markt in handen is van organisaties met meer dan zes (met een maximum van 180) locaties.

In 2009 zijn er 82 organisaties met meer dan twintig locaties. Daarvan bieden er 66 opvang aan op 21 tot en met vijftig locaties. Elf organisaties bieden opvang aan op 51 tot honderd locaties. Vijf organisaties, ten slotte, bestaan uit meer dan honderd locaties.

Ter vergelijking: 2008

Tabel 2.5 geeft de situatie per 31 december 2008 weer. Nederland telde toen 1797 organisaties die hele dagopvang en/of buitenschoolse opvang aanboden.

Tabel 2.5 De omvang van de organisaties en hun marktaandeel per 31 december 2008

	1 locatie	2 t/m 5 locaties	6 t/m 10 locaties	11 t/m 20 locaties	Meer dan 20 locaties
Aantal organisaties	51,5%	33,8%	6,0%	4,7%	4,0%
Marktaandeel	10,1%	21,0%	11,0%	16,5%	41,4%

Ook in 2008 bood ongeveer 85 procent van de organisaties opvang aan op één tot en met vijf locaties en hadden deze kleinere organisaties ook een marktaandeel van 31 procent. De grotere organisaties (met een maximum van 160 locaties) hadden dus, net als in 2009 het geval is, bijna 70 procent van de markt in handen.

In 2008 waren er 71 organisaties met meer dan twintig locaties. Daarvan boden er 57 opvang aan op 21 tot en met vijftig locaties. Elf organisaties boden opvang aan op 51 tot honderd locaties. Drie organisaties, ten slotte, bestonden uit meer dan honderd locaties.

Wanneer we tabel 2.4 en 2.5 met elkaar vergelijken, zien we dat het marktaandeel van grote organisaties (met meer dan 20 locaties) in het afgelopen jaar licht is gestegen (van 41,4% in 2008 naar 43,1% in 2009).

2.4 Gegevens op regionaal niveau

Hele dagopvang in verschillende regio's

Bij de Kamer van Koophandel wordt gewerkt met twaalf regio's. Tabel 2.6 laat het aantal volledige kindplaatsen per honderd kinderen in de dagopvang in de verschillende regio's zien.¹ Van 2008 naar 2009 is, landelijk gezien, sprake van dertien procent groei.

Tabel 2.6 Aantal kindplaatsen per honderd kinderen in de hele dagopvang per Kamer van Koophandelregio

Kamer van Koophandelregio	Aantal kindplaatsen per 31-12-2008	Aantal kindplaatsen per 31-12-2009	Groei
Noord-Nederland	15,3	18,0	18%
Oost-Nederland	16,0	19,0	19%
Centraal Gelderland	19,8	22,3	13%
Limburg	16,1	19,1	19%
Brabant	19,5	22,8	17%
Zuidwest Nederland	17,8	21,3	20%
Rotterdam	19,4	20,6	6%
Den Haag	24,6	27,6	12%
Midden-Nederland	20,5	22,5	10%
Gooi- en Eem- en Flevoland	21,6	22,1	2%
Amsterdam	27,3	30,6	12%
Noordwest Holland	15,0	17,7	18%
Landelijk aantal kindplaatsen per honderd kinderen	19,4	22,0	13%

¹ Uitgaand van het aantal kinderen in de leeftijd van nul tot vier jaar per 1 januari 2008 en per 1 januari 2009.

Figuur 2.1 geeft het aantal volledige kindplaatsen per honderd kinderen in de *hele dagopvang* in de verschillende regio's weer. Het aantal kindplaatsen per honderd kinderen is het hoogst in de regio's Amsterdam en Den Haag.

Figuur 2.1

Aantal plaatsen per 100 kinderen in de hele dagopvang per Kamer van Koophandelregio

Over het hele land gezien zijn er in de hele dagopvang gemiddeld 22,0 volledige kindplaatsen per honderd kinderen beschikbaar. In 2008 waren er per honderd kinderen 19,4 kindplaatsen beschikbaar. In 2006 lag dit aantal op

16,3.² Wanneer we kijken naar de periode 2006-2009 is er dus sprake van 35 procent groei.

Buitenschoolse opvang in verschillende regio's

Tabel 2.7 laat het aantal volledige kindplaatsen per honderd kinderen in de buitenschoolse opvang in de verschillende Kamer van Koophandelregio's zien.³ Van 2008 naar 2009 is, landelijk gezien, sprake van 19 procent groei.

Tabel 2.7 Aantal kindplaatsen per honderd kinderen in de buitenschoolse opvang per Kamer van Koophandelregio

Kamer van Koophandelregio	Aantal kindplaatsen per 1-1-2008	Aantal kindplaatsen per 31-12-2009	Groei
Noord-Nederland	6,7	8,4	25%
Oost-Nederland	6,6	7,8	18%
Centraal Gelderland	8,3	9,7	17%
Limburg	6,5	7,8	20%
Brabant	8,5	10,6	25%
Zuidwest Nederland	8,9	11,1	25%
Rotterdam	9,6	11,3	18%
Den Haag	11,6	13,3	15%
Midden-Nederland	9,8	11,5	18%
Gooi- en Eem- en Flevoland	9,6	10,6	10%
Amsterdam	11,6	13,6	17%
Noordwest Holland	7,1	9,0	26%
Landelijk aantal kindplaatsen Per honderd kinderen	8,7	10,4	19%

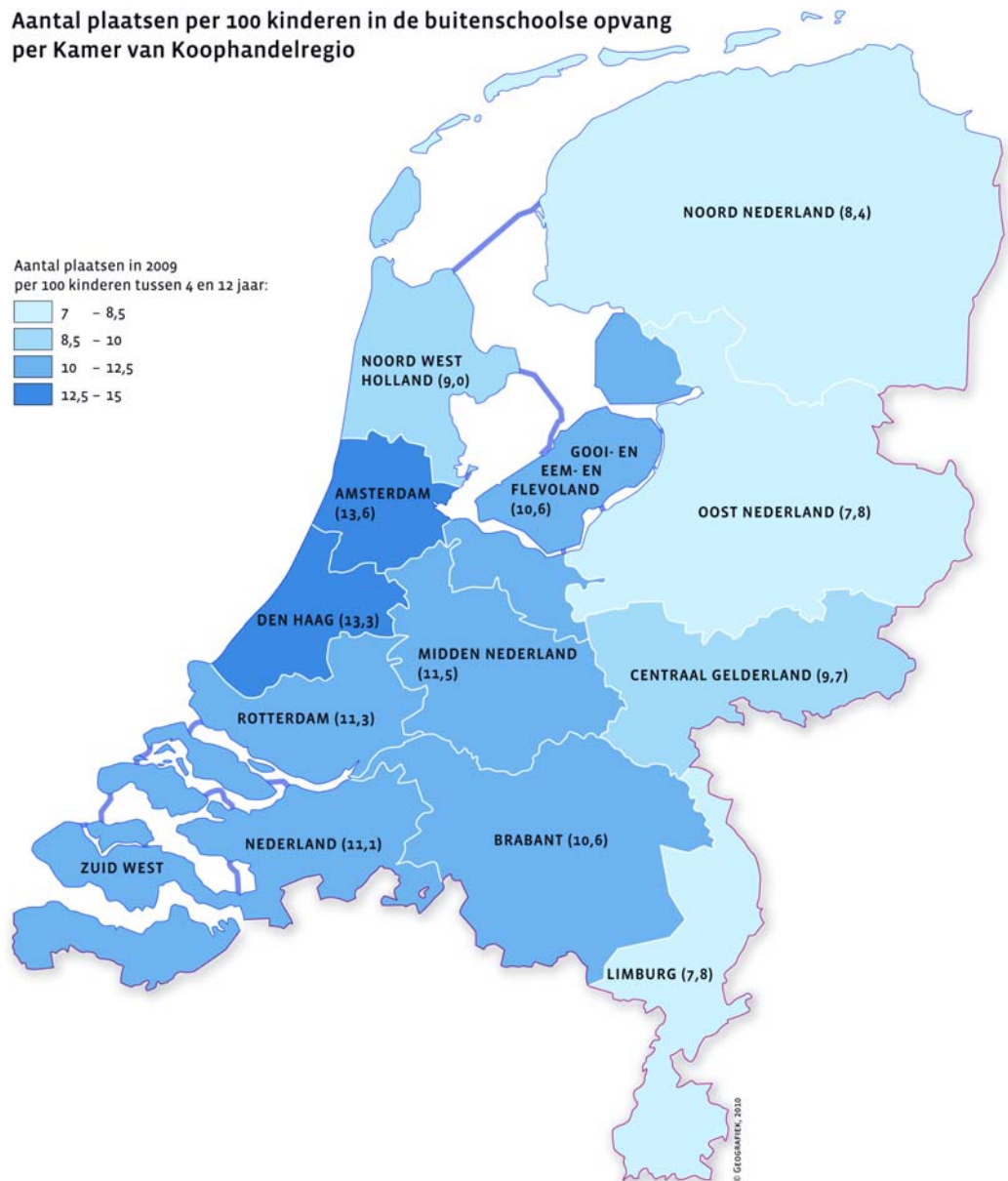
Figuur 2.2 geeft het aantal volledige kindplaatsen per honderd kinderen in de *buitenschoolse opvang* in de verschillende regio's weer. Net als bij de dagopvang is het aantal kindplaatsen het hoogst in de regio's Amsterdam en Den Haag.

² Paulussen-Hoogeboom M.C. en Gemmeke, M. (2009). *Monitor capaciteit kinderopvang 2008-2011: Capaciteitsgegevens in het jaar 2008*. Amsterdam: Regioplan Beleidsonderzoek.

³ Uitgaand van het aantal kinderen in de leeftijd van vier tot en met twaalf jaar per 1 januari 2008 en per 1 januari 2009.

Figuur 2.2

Aantal plaatsen per 100 kinderen in de buitenschoolse opvang per Kamer van Koophandelregio

Landelijk zijn er in 2009 in de buitenschoolse opvang gemiddeld 10,4 volledige kindplaatsen per honderd kinderen beschikbaar. In 2008 waren er per honderd kinderen 8,7 plaatsen beschikbaar. In 2006 lag dit aantal op 5,2.⁴ Wanneer we

⁴ Paulussen-Hoogeboom M.C. en Gemmeke, M. (2009). *Monitor capaciteit kinderopvang 2008-2011: Capaciteitsgegevens in het jaar 2008*. Amsterdam: Regioplan Beleidsonderzoek.

kijken naar de periode 2006-2009 is er dus sprake van honderd procent toename.

Capaciteit naar gemeentegrootte

In tabel 2.8 wordt de groei van het aantal kindplaatsen in gemeenten van verschillende omvang weergegeven. De capaciteitsgroei over het afgelopen jaar is het grootst in gemeenten met minder dan tienduizend inwoners.

Tabel 2.8 Groei van het aantal kindplaatsen (hele dagopvang en buitenschoolse opvang) in gemeenten van verschillende omvang

Inwoneraantal gemeente	Aantal kindplaatsen per 31-12- 2008	Aantal kindplaatsen per 31-12-2009	Groei
< 10.000	4.626	5.756	24%
10.000 - 20.000	26.849	30.535	14%
20.000 - 50.000	93.940	111.249	18%
50.000 - 100.000	53.769	64.449	20%
100.000 - 250.000	71.580	79.059	10%
> 250.000*	54.407	61.404	13%
Totaal kindplaatsen	305.171	352.452	15%

* Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht.

3 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Achtergrond

Regioplan verricht in opdracht van het Netwerkbureau Kinderopvang onderzoek naar de capaciteit van de kinderopvang in Nederland. Het betreft een vierjarig monitoronderzoek dat loopt van 2008 tot en met 2011. De tweede meting (het voorliggende rapport) bevat de capaciteitsgegevens per 31 december 2009.

De capaciteitsgegevens die in dit monitoronderzoek worden gerapporteerd, zijn gebaseerd op de gemeentelijke registers kinderopvang. Deze registers bevatten de adresgegevens van de locaties voor kinderopvang in de gemeente, het aantal kindplaatsen waar opvang voor wordt geboden en gegevens over de houders.

Resultaten

Aantal organisaties

Per 31 december 2009 zijn er in Nederland in totaal 2650 organisaties actief die hele dagopvang, buitenschoolse opvang, gastouderopvang of een combinatie daarvan aanbieden. Vergeleken met 31 december 2008 is dit totale aantal kinderopvangorganisaties met 13 procent toegenomen. De toename van het aantal organisaties dat hele dagopvang en/of buitenschoolse opvang aanbiedt, bedraagt 12 procent. Het aantal organisaties dat gastouderopvang aanbiedt, is eveneens met 12 procent toegenomen.

Aantal locaties

In het afgelopen jaar is het aantal locaties waarop hele dagopvang wordt aangeboden, met vijftien procent toegenomen (van 3840 naar 4399). Het aantal locaties waarop buitenschoolse opvang wordt aangeboden, is met zestien procent toegenomen (van 4691 naar 5443).

Capaciteit

Wanneer we alle volledige kindplaatsen in de hele dagopvang (164.978) en de buitenschoolse opvang (187.474) bij elkaar optellen, komen we op 352.452 kindplaatsen. Wanneer we deze gegevens vergelijken met die per 31 december 2008, blijkt het aantal kindplaatsen in de hele dagopvang in het afgelopen jaar te zijn toegenomen met 12 procent en het aantal kindplaatsen in de buitenschoolse opvang met 19 procent. Ten opzichte van 2006 bedraagt de groei in kindplaatsen in de hele dagopvang 27 procent en de groei in kindplaatsen in de buitenschoolse opvang 98 procent.

Marktaandeel

Per 31 december 2009 bestaat ongeveer 4 procent van de aanbieders van hele dagopvang en/of naschoolse opvang uit meer dan twintig locaties. Het marktaandeel van deze grote organisaties bedraagt 43 procent. Per 31 december 2008 bestond eveneens 4 procent van de aanbieders uit meer dan twintig locaties en hadden deze aanbieders gezamenlijk 41 procent van de markt in handen.

Regionale gegevens

Wanneer we Nederland indelen in Kamer van Koophandelregio's zien we dat, net als in 2008, Het aantal kindplaatsen per honderd kinderen het grootst is in de regio's Amsterdam en Den Haag. Dit geldt zowel voor de hele dagopvang als de buitenschoolse opvang.

Ten opzichte van 2008 is de toename van het aantal kindplaatsen per honderd kinderen in de hele dagopvang het grootst in de regio's Zuidwest Nederland, Limburg en Oost-Nederland (groeipercentages van 19 tot 20%). Bij de buitenschoolse opvang is de toename van het aantal kindplaatsen per honderd kinderen het grootst in de regio's Noordwest Holland, Brabant, Zuidwest Nederland en Noord-Nederland (groeipercentages van 25 tot 26%).

Wanneer we kijken naar de groei van het aantal kindplaatsen in gemeenten van verschillende omvang, zien we dat de capaciteitsgroei het grootst is in gemeenten met minder dan tienduizend inwoners.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

Werkwijze in het kort

Om een indruk te geven van het werkproces, geven we hieronder een beknopte beschrijving van de gevolgde stappen.

Vorbereiding en dataverzameling:

Op basis van de CBS-gemeentelijst 2009 zijn websites van alle gemeenten bezocht om de gemeentelijke registers kinderopvang te verzamelen. De wijze waarop de registers zijn vormgegeven en ingericht verschilt sterk. In sommige gevallen was het mogelijk om een lijst te downloaden die verder digitaal kon worden verwerkt. Vaak was het echter nodig om de registers eerst uit te printen en vervolgens in te voeren. In een deel van de gevallen was geen register beschikbaar of waren er onduidelijkheden over het register. In die gevallen is contact gezocht met de gemeente en is gevraagd naar (aanvullende) informatie.

Controle invoer en koppeling

De dataverzameling is uitgevoerd door drie goed geïnstrueerde krachten. In de periode van de dataverzameling is ruim tien procent van de ingevoerde data gecontroleerd op juistheid. De controle is uitgevoerd door een vierde persoon die niet bij de invoer betrokken was. Geconstateerde afwijkingen zijn verbeterd en wanneer het vermoeden bestond dat er behalve de invoerfout ook in andere invoervelden in de nabijheid fouten waren gemaakt, is daar naar gekeken. Nadat alle data waren ingevoerd, is een totaalbestand gemaakt met daarin alle gemeentelijke registers.

Controle, verwerking en analyse

Op het totaalbestand zijn vervolgens verschillende controles uitgevoerd waarvan we hier de twee belangrijkste noemen:

- Controle op de juiste combinatie gemeentenaam-gemeentennummer. Dit is gebeurd door het totaalbestand te aggregeren op gemeenteniveau en dit geaggregeerde bestand vervolgens te koppelen aan de lijst met alle gemeenten.
- Controle op de correspondentie tussen het gemeentennummer waartoe elke locatiepostcode volgens het totaalbestand behoorde en het gemeentennummer waartoe de locatiepostcode volgens de postcoderelatietafel behoorde.¹ Dit is gebeurd door het totaalbestand te koppelen aan de postcoderelatietafel van 2009.

¹ De postcoderelatietafel is een gegevensbestand waarin van elke postcode in Nederland is aangegeven tot welke gemeente deze postcode behoort.

Bij deze laatste controle kwamen we verschillende onregelmatigheden tegen. Een groot deel hiervan bestond uit dubbeltellingen. Zo bleken in de registers van de gemeenten Amsterdam en Rotterdam ook veel locaties uit randgemeenten te zijn opgenomen. De dubbeltellingen zijn verwijderd. Uiteraard zijn van de dubbelgetelde BSO- en/of KDV-locaties alleen die locaties verwijderd die op basis van de locatiepostcode tot de verkeerde gemeente werden gerekend. Wanneer een locatie uit Uithoorn in zowel het register van Uithoorn als in het register van Amsterdam was opgenomen, werden de gegevens van deze locatie uit het register van Amsterdam verwijderd. Daarnaast konden we met deze controle ook foutief ingevoerde postcodes en andere onregelmatigheden opsporen (ook fouten die al in het register zelf aanwezig waren). Nadat de gevonden onregelmatigheden waren opgelost, zijn de analyses op het verbeterde totaalbestand uitgevoerd.

Regioplan Beleidsonderzoek

Nieuwezijds Voorburgwal 35

1012 RD Amsterdam

T 020 531 531 5

F 020 626 519 9

E info@regioplan.nl

I www.regioplan.nl